

KÖLÖNLETSÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Helyben kézbesítve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Amennyiben kérésre visszaküldik
 vagy megvásárolják nem vállalkozik.

Hirdetéseinek és hirdetéseknek
 kiadóhivatalban intézendők.

Nyitási órák: délután 5 óráig.

NAGYVÁRAD július 4.

Válság válságra.

(—a.) Egy héttel ezelőtt, mikor két heti vajudás után megalakult az új kormány, megkönnyebbülve lélegzett fel a hazának minden fia. Azt hittük mindannyian, hogy végre valahára megnyílik a politikai válságból való kibontakozás útja s a parlament visszatér a normális működés terére.

Hiszen oly nagy szükség lenne minden vonalon a törvényhozás munkájára, annyi az alkotni és szilárdítani való minden téren, hogy alig várhat már tovább ez az ország, alig bírja tovább a parlament téllenségét.

Az elmúlt hét nagy csalódást és váratlan meglepetést hozott az országra. Parlamenti béke helyett újabb obstrukciót, a válság megoldása helyett újabb válságot hozott az országra.

Az ellenzéknek első obstrukciójával, mely a katonai javaslatok ellen irányult, rokonszenvezett ugyyszólván minden magyar ember. Még aki a pártfegyelem miatt hallgatni volt is kénytelen, még az is örült neki szívében, bár nem merte nyilvánítani érzelmeit.

Már az indemnity obstrukcióját nem fogadta a közvélemény ilyen osztatlan rokonszenvvel, sőt magában a függetlenségi pártban is emelkedtek hangok ellene, a törvényhatóságok pedig, bár a katonai javaslatok ellen jobbra felírtak, mégis sürgették a parlamentet, hogy ke-

resse az ex-lex-ből, az alkotmányellenes, törvényen kívüli állapotból a kivezető utat.

Széll Kálmán mehozta a tőle kívánható legnagyobb áldozatot. Mikor látta, hogy politikája nem vezet sikerre, félreállt az utból, beadta lemondását.

A kabinetalakításra irányuló első kísérlet, Tisza István gróf próbálkozása megheiusult. Örvendett felette az egész közvélemény, mert az ő politikája még messzebb vezetne volna az országot a kibontakozás útjától.

Jött a második, Khuen-Héderváry gróf megbízatása. Nem ment simán. Nem a saját pártjával, hanem, ami még nem történt meg, a függetlenségi párttal alkudozott előbb. A függetlenségi párt aktív politikai tényező lett, hatalmának zenithjére jutott, ura lett a helyzetnek. Győzelmi mámorában manifestumot intézett a nemzethez.

Kossuth Ferencz elég óvatos volt. Nem maga alkudozott a designált miniszterelnökkel, hanem maga mellé vette pártja vezérembereit. Ott volt közöttük Barabás is. Egyértelműleg állapították meg a feltételeket.

Az új miniszterelnöknek első beszéde nem volt szerencsés. A katonai javaslatoknak nem visszavonásáról, hanem ideiglenes felfüggesztéséről beszélt s emellett kilátásba helyezte a pártközi paktum értelmében megalkotott 1899. XXX. t.-cz. megváltoztatását.

De későbbi felszólalásai eloszlatták a zavart. A katonai javaslatokat tényleg visszavonta s határozottan kijelentette,

hogy az idénre nem kér több ujonczot a korona. A másik nehézségre is kielégítő magyarázatot adott.

És mégis kitört a válság. Nem a csoportokra bomlott szabadelvű pártban, hanem a győztes függetlenségi pártban, melynek vezére, egy nagy történelmi név viselője, mely név legfőbb ereje és varázsa ma is a pártnak, lemondott az elnökségről s kilépett a pártból. Kossuth Ferencz szavát adta pártja nevében a designált miniszterelnöknek, meg is akarja tartani szavát, inkább ott hagyja saját pártját.

Pártjának fele pedig — Barabás vezérlete alatt — amely a győzelmi mámorban, Kossuthal együtt nem vette észre, hogy a nemzeti jogokat nem vették ki, úgy akarja reparálni a hibát, hogy tovább folytatják az obstrukciót, inkább megbontják a pártot, mely még most sem heverte ki az egyházpolitika által okozott bomlást.

Holnap fog a párt végérvényesen határozni e sajnálatos válság ügyében, de a pártbomlás, úgy látszik, már elkerülhetetlen.

A harcias párt arra hivatkozik, hogy a nemzet jogaiért küzd, azok felett nem lehet alkudozni.

Igaz. De okos ember számot vet magával: lesz-e méltó eredménye a küzdelemnek?

Az újabb hírek nem nyújtanak valami kecsegtető kilátást e tekintetben.

Egyik fővárosi esti lap tegnap ezt a riasztó hirt közölte:

*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mi házunk.*

Irtá: Dutka Ákos.

Kicsi munkás hajlék
 Názáreti kis ház
 Rátalált, rászállott
 A nagy istenáldás.

Választva, keresve
 Párját se találta
 Jóságban e háznak:
 Erény templomának,
 A ki sorba láthat
 Kunyhót s palotákat.

Azért hát rábizta,
 E kis háznak adta

* A Kath. Legényegylet házszentelési ünnepének prologja.

Megváltó szerelmét,
 Lakozzék alatta.

Igy lett ez a kis ház
 A mi Urunk háza.

Lássátok azóta
 A munkás kis háza
 Ha hasonlít a kis
 Názáreti házra,
 Béke a lakója,
 Szeretet a lelke,
 Allandó vendég lett
 A mi Urunk benne.
 Kicsi munkás hajlék
 Akármilyen kis ház
 Rátalál, rá is száll
 A nagy istenáldás.

Mig azok a házak,
 A hol kitagadták,
 Hol be se eresztik,
 Hej azok setétek

S valahány lakója
 Meggörnyedve hordja
 Igáját a porba.
 Hisz hová el nem hat
 Világa a hitnek,
 Hordozni a gondot
 Ugyan kik segítnek,
 Oda csak leomlik
 Az élet nagy gondja,
 Lélek-fojtó, sűrű,
 Szintelen halomba.

S hogy házat emeltünk,
 Közös munkásházat,
 Mit kérjünk reája
 Nagy istenáldásnak? --

Legyen olyan mint a
 Názáreti kis ház,
 Béke a lakója,
 Szeretet a lelke,
 Allandó vendégünk
 A mi Urunk benne.

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza

Nagyváradon, Fő-utca. Telefon 76.

Ujjonnan berendezett rőfös és rövidáru osztálya!

Csakis különleges új minták,

miután e cikkek ez évben ujjonnan lettek berendezve.

Varrónőknek külön kedvezmény! Keresztény üzlet!

Női ruháknak és blousoknak meglepő szép új mintájú finom francia cretonok, zephirek, delainok, batiztok, ajour és pettyes batiztok, nyári pique kelmék, női fehér és színes batizt ingek, háló kabátok, corsetták, fekete és színes kötények, selyem, delain, caschmir és mosó fejrevaló kendők, schiffonok vásznak, bélésárúk, csipkék, szalagok, D. M. C. himző, horgoló és kötő pamutok, selymek, czérnák, gombok, tűárúk s mindennemű rövidáru teljes választékban és feltűnő olcsón. Bycikli és torna ingek, derék-övek, sapkák, Kneip-czipők, kesztyűk, harisnyák s még több száz-féle cikkek mesés olcsón adatnak el.

Az országgyűlés felosztása.

Khuen-Héderváry gr. miniszterelnök mához egy hétre, szombaton, e hó 11-én, olvastatja fel azt a királyi kéziratot, amelyvel az országgyűlést felosztják. Hacsak addig meg nem változik az ellenzék magatartása. A miniszterelnök a kormány-párt vezetőitől nyerte a biztatást e lépés megtételére. A felosztáshoz egyedül *Apponyi* Albert gr. nem járult, aki még a jövő hét elején be-terjeszti lemondását.

Ki tudná ellenőrizni: igaz-e a hír? Akik a miniszterelnököt és a bécsi hangulatot ismerik, valószínűnek tartják.

Vajjon az a kilátásba helyezett új választás előbbre viszi-e majd a nemzeti jogok győzelmét?

A harmincz esztendőös liberális aera annyira elaltatta a nemzetet, hogy ilyenben csak azok bizhatnak, akik nem ismerik a népet s akik elérhetetlen utópiákat kergetnek.

Az új választás izgalmai s a parlamenti működésnek további szünetelése olyan károkat hoznak a nemzetre, amelyekért alig kap méltó kárpótlást.

Barabás Béla beszámolója.

Dr. *Barabás* Béla, Nagyvárad város országgyűlési képviselője közelebb valószínűleg Nagyváradra érkezik s beszámoló beszédet tart. *Szokolay* Tamás pártelnökhöz intézett levelében tudatja, hogy ha a politikai viszonyok miatt elhagyhatja a fővárost, július hó 12-én Nagyváradon beszámoló beszédet mond, amelyben a jelenlegi politikai helyzettel foglalkozik.

A kormánypart és a katonai engedmények.

A képviselőház hétfői ülésén *Hock* János kérdést intéz a miniszterelnökhöz: mit ért az alatt, hogy magáénak fogadja elődjének nyilatkozatát a katonai engedményekről. Ha a

miniszterelnök válasza nem lesz kielégítő, *Hock* és vele még néhányan kilépnek a kormánypartból.

A szocialisták a miniszterelnök ellen.

A budapesti szocialisták ma, vasárnap délutánra a Tattersallba népgyűlést hívtak össze, amelyen az új miniszterelnök kinevezésével, programjával és a mostani politikai helyzettel foglalkoznak. A népgyűlésre hívó falragaszt éjjel letépték a falakról s a szocialisták a rendőrséget gyanúsítják a plakátok eltávolításával.

A népgyűlést azért megtartják, mert a szocialista lapok és a krajczáros ujságok egész terjedelmében közölték a falragasz szövegét.

Négy képviselőjelölt.

A Verbászi kerületben, a három jelölt mellé: *Vojnics* kormánypartí, *Kemény* Miklós függetlenségi és *Groszmann* Miksa szocialista mellé odaállt negyediknek *Csillag* Károly dr. szabadkai ügyvéd is, függetlenségi programmal. *Csillag* Károly tegnap Szeghegyen tartott programbeszédet.

Beszámoló.

Leszkay Gyula, a b.-ujfalui választókerület képviselője az esetben, ha a mostani zavaros politikai viszonyok folytán a fővárosban maradása föltétlenül szükségessé nem válik, ma, vasárnap Mező-Sass és P.-Told községekben beszámoló beszédet tart.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 4.

Elnök: *Dániel* Gábor.

Az irományok előterjesztése után

Elnök: Jelenti, hogy tegnap a kvótajelentésekből véletlenségből maradtak ki a jegyzőkönyvek. Intézkedett a hiba helyreigazítására.

Dedovics György jegyző: Felolvassa az interpellációs és indítványkönyveket.

Elnök: Az interpellációkra 1/2-kor térünk át.

Nessi Pál: Tekintve, hogy több interpelláció van, kéri, hogy azokra 1/2-1-kor térjenek át. (Kilátások jobbról: Egy órakor.)

Elnök: Azt hiszi, hogy beleegeznek abba, hogy egy órakor térjenek át az interpellációkra. (Helyeslés jobbról.)

Nessi Pál: Fentartja indítványát, tessék azt szavazásra kitézni.

Olay Lajos: Nem vagyunk százan!

Nessi Pál: Nem határozatképes a Ház.

Szatmári Mór: Tessék megolvastatni.

Elnök: Megolvastatja a Házat.

Feilitzsch Arthur báró: Hozzájárul *Nessi* indítványához. (Helyeslés jobbról.)

Elnök: A hangulatból látva elfogadja *Nessi* indítványát.

A szocialisták Héderváry ellen.

Napirend előtt

Olay Lajos szólal fel: Az éjjel a rendőrség letépte a szocialistáknak plakátjait. A szocializmus tanait tiszteli, dacára annak, hogy a nemzetközi szocializmust minden hazafias érzésnek el kell itélni, ez esetet nem hagyhatja szó nélkül, mert a sajtószabadság megsértése az.

Buzáth Ferencz: Mi volt azokon a plakátokon?

Olay Lajos: Az teljesen mindegy. A fő dolog a tény maga. Ma velök, holnap mással történhetik meg, például a néppárttal is. Különben előtte a néppárt is éppen olyan nemzetközi, mint a szocializmus. (Moogás a néppárton.) Választ kér a miniszterelnöktől, intézkedne-e az iránt, hogy a sajtószabadság a jövőben meg ne sértsék. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Khuen-Héderváry gróf: Mindenekelőtt kijelenti, hogy a történetekről csak most 10 perczel ezelőtt szerzett tudomást. Ezért érdemleges választ most nem adhat. Annnyit azonban mondhat már, hogy azokon a plakátokon hirdettet gyűlés nem lett betilva. Ami a plakátokat illeti, ha a rendőri közegek visszaélést követtek volna el, meg fogja torolni azt. Mig a tényekről kellőképen nem értesül, csak ezt a választ adhatja. (Helyeslés.)

Elnök: Következik a napirend: A vita folytatása

a miniszterelnök programja

felett.

Okolicsányi László: Védi az ellenzék mozgalmát, amely a nemzet jogainak érvényesítése érdekében indult meg. A küzdelme: most kell

Ha ilyen e hajlék,
Akármilyen kis ház,
Rátalál, rá is száll
A nagy istenáldás.

Tűzoltó-ünnepély Tasson.

Irta: Dr. Krüger Aladár.

Tass egy alföldi falu, valahol a Duna mentén. Határai északról a Samu zsidó kocsmája, délről a Gyerekizsidó-kocsmá (onnan ez a név, hogy a kocsmának kicsiny a helyisége s az arra elkocsizó falusiak rendszeren csak a szekérről kiáltanak be: Gyere ki zsidó! mire aztán jön a kocsmáros, meg az ital is), nyugatról a báró úr földje, de tava:szsal gyakran a Duna is, keleten nincs határa, mert ott a cigányok laknak s azok a jegyző úr elmés megjegyzése szerint a határt is ellopták. Egyébként egészen modern falu. Hajdanában csupa birtokos nemesek lakták, de a modern demokráta haladás szellemének engedve, már az apák igyekeztek birtokaiktól megszabadulni. Sikertült is ez oly fényesen, hogy ma a fiuk még az ősi salva guardiában laknak ugyan, de csak bérletben s fizetik, a mikor fizetik a bért Samunak, meg a Gyerekizsidónak.

Persze azért valamennyit megnagyságotja a háziúr, a kit viszont ők tegeznek.

Ebbe a derék faluba kerültem a minap atyafiságos látogatásra.

Mint ilyenkor illik, megtekintettük a helység nevezetességeit: a katolikus meg a református templomot, az ősz tanítót s a barack-arczu kis óvónőt, a kaszinót kéthetes napilapjaival, de friss sörével s a libaúsztatót. Délre maradt a legfőbb nevezetesség: az új tűzoltó-alparancsnok megszemlélése egy bankett poharain keresztül.

Tasson kiválóan fontos kulturális intézmény a tűzoltóság. Van u. i. egy hatalmas szivattyújuk. Ez azonban föltötte ritkán működik, abból az igen egyszerű okból, hogy úgyis hiába működnek. Ha a tassi ház kigyúl, a szűette gerendákat csak Noé apánk vízözöne olthatja el, ezt bölcsen tudja a tűzoltóság. Különben is a tűzvész ellen Tass klasszikusan biztosítva van. Két év előtt gyújtogatás következtében porrá égett a fél falu; a buzgó tűzoltóság még a tűz tartama alatt kinyomozta a tettest s nyomban be is dobta a legjobban égő házba. A nyomorult félszemmel és félfüllel menekült ki a lángok közül, de azóta nincs Tasson gyújtogatás. Gyerekek sem gyújtják fel a kazlakat az udvarokon gyufával játszva, abból az egyszerű okból kifolyólag, mert a tassiaknak nincsenek kazlaik. Apáik learatták a föld göröngyét is — s ma a tassiak mind másnak aratnak . . .

De azért a tűzet lelkesen oltják, valahányszor alkalom nyílik egy kis bankett-félre.

Most kitűnő volt az alkalom. A tűzoltó-egylet újabban hatalmasan fellendült, mivelhogy egy sereg fiatal ember beadta a derekát, megnősült s követve a többi férjek példáját, beállott az egyletbe. Az egylet u. i. minden szerdán és szombaton oltási gyakorlatra gyűlt össze, a mely gyakorlatok hajnaltájít szottak véget érni. Mint a derék tűzoltók mondták, nekik éjjeli tűzvészre is készen kell állaniok, ezért kell éjszaka is gyakorlatokat tartani.

A megszorodott tagokhoz képest szükség volt arra, hogy a tisztikart is szaporítsák. Görömbe Gubacs Pistáné sógorasszony úgyis régen haragudott Rác József sógorra, a miért ő az egyedüli paszomántos a tiszték közt, lévén ő a főparancsnok s lévén a többieknek, a főszivattyumesternek, fölligazítónak, főszertárnoknak, csupán egy egyszerű ezüst csillag a gallériján. Most aztán Gubacs Pistáné addig járt az egyleti tagok feleségeihez, mig a legutolsó közgyűlés a Gyerekizsidónál megválasztotta nemzeti Görömbe Gubacs István urat alparancsnoknak azzal a kijelentéssel, hogy joga lesz neki is arany paszomántot varratni a gallérijára meg a kabátja ujjára.

Erre az alkalomra gyűltek egybe bankettre Tass előkelőségei.

Asztalfőn ült az ünnepelt hős és a főparancsnok. Ugy ragyogtak az aranyos diszítéstől, mint két szerb generális. Mi szerényen az asztal végén húzódtunk meg s vártuk a fejleményeket.

folytatni, mert ezt abba hagyni és néhány hónap múlva újra kezdeni nem volna esélyes, az országot nem lehet egy kis pihenő után újabb izgalomnak kitenni. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hieronymivel politizálva, nem helyesli a szabadelvűségről mondottakat. Majd a miniszterelnök programját kritizálja. Egy olyan férfiak, aki a helyzetet teljesen ismeri rendkívül sok nehézségeket kellett volna leküzdeni, míg a válságból kibontakozna, hát hogyan fog az sikerülni a miniszterelnöknek, aki teljesen járatlan e tekintetben. Nagyon helyesen mondták, hogy a miniszterelnöknek egyik pártban sincs győ ere. Már pedig amely nővénynek nincs gyökere nem is képes gyümölcsöt hozni.

Gabányi Miklós: Hanem elszárad.

Nessi Pál: Es kidől.

Gabányi Miklós: Jobb volna hazautazni Zárába, mielőtt elszáradna. (Derűtlenség.)

Okolicsányi László: Hiszen emlékezhetünk rá, hogy Széll Kálmánnak milyen nehéz volt annak idején a parlament rendes menetét helyreállítani. Minden kabinetalakításnál az új miniszterelnök iránt kell egy bizonyos fokú bizalomnak megnyilatkozni, hogy kijelentéseiben garanciát lássanak. Ez bizalom a miniszterelnök iránt ni cs meg.

Nessi Pál: Hiszen folyton kertel.

Okolicsányi László: De horvátországi működése után nem is lehetünk iránta bizalmatlanok. Erőszakos politikát folytatott ott, melynek eredménye az volt, hogy meggyűlöltette a magyarokat. Aggódásaink lehetnek az iránt, hogy amint Horvátországban gyűlöltté tette a magyart a horvátok előtt, úgy itt Magyarországon is ugyanazt fogja tenni a nemzetiségekkel.

Az indemnitást megadnák egy olyan férfinak, aki iránt bizalommal viseltetnek, aki itt működött köztük és politikai multját ismerik, de a miniszterelnöknek nem. Megetheti, hogy feloszlatja a Házát. De bár e tetteivel az országot még súlyosabb helyzetbe sodorná, azért a küzdelem nem maradna abba. Ha tiszta választások következnek, úgy az ellenzék száma megszorodna, ha pedig erőszakos választások lennének, megfogyna bár az ellenzék száma, de még mindig maradna annyi erő idebent, hogy a küzdelem folytassa. (Ugy van! a szélsőbalon). A miniszterelnök programját nem fogadja el. Maga és elvtársai nevében határozati javaslatot nyújt be, hogy a miniszterelnök iránt bizalmatlansággal viseltetnek. (Zajos helyeslés a szélsőbalon és balon. A szónokot számosan üdvözlölik)

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Az ülést megnyitja. Megállapítja a hétfői ülés napirendjét: Kossuth Ferencz meg-

indokolja indítványát, utána napirend gyanánt a miniszterelnök programja következik. Most áttérünk az interpellációkra.

A betegsegélyző.

Várady Károly: A munkások szabad orvoslása tárgyában interpellál. Osmerteti a munkás betegsegélyző intézményeket, amelyek a legfőbb szociális kérdéseknek egyike. Ijesztő az az aránytalanság, amely ez intézményeknél van, egy orvosra 1400 beteg esik.

Nessi Pál: Valóságos gyilkosság.

Várady Károly: Természetes, hogy az orvos ily körülmények közt rem képes elvégezni hivatását. Már pedig az olyan nemzedék, amelyet nem ápolnak kellőleg, sokkal sárgább. Nagy, messze kiható veszedelemnek képezi ez a csiráját. Sürgős orvoslást kér e téren. (Helyeslés a szélsőbalon).

UJDONSAGOK.

A Házszenelés a kath. Legényegyletben.

Isten szent nevében áll tehát a tisztos ipar védelmére épült hajlék, melynek falait munkásszivekből fakadó hit, szeretet, minden szennytől ment, dologtól kerges kezek munkássága emelte föl — a nagyváradi katolikus legényegylet új épülete.

Nem nagyterjedelmű, nem pazar fényt s nekünk mégis kedves nagyon.

S mi teszi oly becsessé?

Nemes hivatása.

Ezért vagyunk rá oly büszkék, s méltán, tudva azt, hogy e hajlék falai közt fog végbemenni az áldásos munka, mely a tisztos ipar győzelmét fogja kivívni.

S van-e ennél ma szebb cél, tudva azt, hogy annak az egész életén át nehéz munkában élő osztálynak, melyet iparos osztálynak mondanak, ma már minden oldalról veszélyeztetve van a léte?

Hála a Gondviselésnek, ma már ébredünk. Akad már ez eddig elhagyatva lévő osztálynak is pártfogója: a felébredt keresztény társadalom.

1898 december 4 én vetették el magyát a nagyváradi legényegyletnek, mely ma ünnepel. A mag kikelt, terebélyes fa lett belőle s már a

következő év Pünkösdjén tartott zászlószentelési ünnepségeken alatta, a kibontott hófehér selyemzászló mellett ott találjuk az egylet keblébe tartozó ifjakkal egy sorban a keresztény társadalmat is, diadalmasan állva a lengő zászló rudjának tetején levő kereszt mellett örvendő szemekkel nézve e kereszt által mutatott utat, mely a tisztos ipar boldogulásához vezet.

A zászlószentelés volt egy jobb jövő kezdete a tisztos iparra, s az első lépés ennek új ténnyeléhez.

Ma pedig ime, eljutottunk Isten s pátrónusunk, a názárethi Jézus atyja, az egyszerű igénytelen ács: Szent József segítségével a második lépéshez, a *mi házunk* felszenteléséhez.

Nem oly hatalmas, mint a külföldi hatalmas legényegyesületek házai, nincs oly gazdagon felszerelve, de nekünk elég ahhoz, hogy a becsületos munkást benne szeretettel magunkhoz emeljük, támogassuk az életben, oktassuk, tanítsuk, segítsük. Egyszóval, hogy otthon helyett otthon nyujtsunk, mikor a műhelyt nehéz testi munka után az öreg est beálltával elhagyja. Erre pedig igénytelen hajlékunk egyelőre elég.

Legyen Isten áldása azokon, kik ezt előmozdították, lehetővé tették.

Támogassák az egyletet továbbra is, s akkor ismét szorosabb lesz a kapocs az iparos osztály és a társadalom között, mely már-már bizony nagyon meglazult.

Alljon e hajlék, a *mi házunk* a tisztos ipar védelmére sokáig.

Isten áldja a tisztos ipart! (M. O.)

A mai ünnepélyes házszenelés sorrendje következő:

Délelőtt: 9 órakor: Ünnepi szent-mise a Szent László-templomban. Tartja dr. **Vucskics** Gyula plebános segédlettel.

Délelőtt 11 órakor: Házszenelés és diszgyűlés az egyleti helyiségben.

E diszgyűlésre az érdeklődőket szívesen látja az egylet.

Délután: 5 órakor: Ünnepélyes tagfelvétel.

1. Igazgatói beszéd, tartja **Pálffy** Béla igazgató ur.

2. Hunyady-nyitány, előadja az egyleti zenekar.

3. Prológ, szavalja **Kendrella** János egyleti tag.

4. Népdaleyveleg, éneklí az egylet dalárdája.

Az első fejlemény volt, hogy a levest nem lehetett megenni, mert elsózták, a második volt egy hordó bor, melyet a rövidség okáért az asztal alatt vertek csapra, harmadik volt a tassi banda bevonulása.

Jeles kis banda ez: egyetlen egy tagja sem cigány, magyarok azok egytől-egyig. A primás kisbirtokos, a klarinétos harangozó, a nagybőgős segédjegyző, a kontrás tanító — volt. Szóval valamennyi *végzett* egyén.

Vártam ezek után a tassi magyaros dalokat s reméltem, hogy kárpótolva leszek a sós levestől a kedvre derítő, lelket rákító édes magyar dalokkal.

A »hangászokra« várt csak a főparancsnok. Leves után szinzig töltötte a poharát s a következő óvatos, lelkes és rövid tósztot mondotta:

— Eltesse a tassi magyarok Istene a legjobb sógorasszonyt, Görömbeai Gubacs Istvánné sógorasszonyt (a sógorasszony a harmadik helyről meglehetősen bölintott a fejével, mire a főparancsnok nekibátorodva emelkedett han-

gon folytatta:) és éltesse a mi szeretett alparancsnokunkat, Görömbeai Gubacs István sógor! Addig éljenek, míg a kő meg nem lágyul!

Viharos éljenzés volt rá a válasz s a banda rázendítette a — rózsabimbó és a méh kedvelt románczát. Ezen tulesvén, ügyes fordulattal belesaptak a Bob herczeg belépőjébe. S mikor ennek végét nehezen elértük, kellemes csattanóul átoivadt a melódia a kis Kohn tetszetős hangjaiba. En a rózsabimbó fakadására ijedten néztem fel, Bob herczeg belépőjére kétségbeesve kapaszkodtam egyik bájos unokanővérem karjaiba, a kis Kohnnál pedig minden reményt feladva, menekültem haza. Az atyafiság velem.

A bankett tehát részünkről határozottan rosszul sikerült. Annál fényesebben sikerült a tűzoltók részéről, a mennyiben később a boros hordó az asztalra került s ennek illő ellen-súlyozásául viszont a díszes vendégkoszoru került az asztal alá. Soha olyan halaványra hervadt koszorut nem láttam.

Mégis úgy este 5 óra felé sikerült a

kevésbé hervadt virágszálakat felocsolni. Működött még bennük a bor s elhatárolták, hogy ezt vízzel fogják ellensúlyozni; azonban csak külsőleg, világért sem belsőleg. Gyerünk fürödni a Dunához.

Beszóltak értem is s aztán mentünk fürödni.

Tudvalévő dolog, hogy a szabad Dunában való fürdés általában tilos és a szolgabírók jelölik ki, hol lehet a szabadban is fürödni. Néhol igen talpraesetten oldják meg a kérdést. Tacson pl. a falutól néhány bigedobásra ott áll az aranykalászszal ékes rónaság közepén a felírás egy hatalmas táblán:

Főszolgabírói engedély

alapján csak

I T T

s z a b a d f ü r ö d n i .

CZILLÉR IMRE

nagy áruházában,

Olaszi, Fő-utczán

most történik a szokásos évi leltár felvétel, mely alkalomból az összes raktáron levő nyári idény-cikk meglegő **olcsón** lesznek kiárusítva, u. m.: női selyem batist és zephir blousok, napernyők, gyönyörű mosó kelmék, selymek, zephirek, crettonok, **női és férfi fehérneműek**, különleges ujdonságok **férfi ingekben**, női-, férfi- és gyermek kalapok, harisnyák, keztyűk, övek, fürdő-ruhák, sapkák, czipók, szőnyegek, függönyök, asztal- és ágyterítők beszerzésére felhívjuk a n. é. vevőközönség b. figyelmét

Czillér Imre nagy áruházára.

Maradékok minden elfogadható árban.

5. Felolvasás, tartja *Ováry* Lajos választmányi tag.

6. Szerenád (Ocskay brigadérosból), előadja az egyleti zenekar.

7. Hajdan és most, felolvasás, tartja *Farago* János főrendező.

8. Bob herceg belépője, előadja az egyleti zenekar.

9. Alka'mi szavaltat, szavalja dr. *Szolnok* Jenő titkár.

10. Rákóczy-induló, éneklí az egylet dárldája.

Ezt követi a *társasvacsora, utána táncz.* — A zenét *Dula* Miklós zenekara szolgáltatja. Belépti-jegy az ünnepélyre: Személy-jegy 1 korona 50 fillér, család-jegy 3 korona. — *Kik a társasvacsorához igényt tartanak, sziveskedjenek azt előre a rendezőségnek bejelenteni.* Az ünnepélyre jegyek előre válthatók az egylet helyiségében és d. u. 4 órától a pénztárnál. Étkezés különben bankettjegy váltása nélkül étlap szerint is történhetik.

Nagyvárad Püspökfürdő-Féliczfürdő.

		S z e m é l y v o n a t						
Nagyvárad áll.		7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vasártér ind.		7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velenze		7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó		8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő		8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34
Féliczfürdő		8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad

		S z e m é l y v o n a t						
Féliczfürdő ind.		8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó		8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.		8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—
V.-Velenze		9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vasártér érk.		9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.		—	11.27	—	—	6.18	—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.5 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetés díjaitak mielőbb kiegyenlítení sziveskedjenek.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Nos ott aztán engedélyvel bele nem fullad a Dunába senki, mert a Duna még onnan felórányira van. Nem is azt néztük tehát, hol az engedély, hanem hogy hol a jó víz? Ott aztán beleugrottunk; előbb a parton szépen sorban elhelyeztünk cipőt, kalapot ruhákat.

Pompás volt a víz. A Duna szürke hullámai békésen simultak egymásra s halk morajjal siettek tova. Elvezet volt a fodrozó vizez ringatózni. Majd akadt újabb élvezet is: jött a személyszállító hajó. Abbahagytuk az uszást s csodálkozással szemléltük a hatalmas alkotmányt, mely nagy tömege daczára olyan bámulatos könnyedséggel haladt a habok közt. Gyönyörködésünkben a tűzoltó-főlöirányító sógor rémült ordítása riasztott fel:

— Tűz van!

A vészkiáltásokra miad odapillantottunk — s rémületes dolog volt, a mit láttunk. A hajó után jövő hatalmas hullámverés felszalasztotta a Dunát a partra s e csekély kis kirándulás közben a Duna magával söpörte összes ruháinkat. A kalapok büszkén fennsúztak, a cipők le-lebukdácsoltak, egyebek pedig szomorú megadással öleltették magukat a hullámok által.

Nosza utánuk vetettük magunkat. Néha ugyan cipő vagy nyakravaló helyett egymás lábikrájába markoltunk, de végre is sikerült jogos tulajdonainkat a Dunától visszahódítanunk. Egy óra mulva félig megszáradva felhúzhattuk ruháinkat, kivéve a cipőket, mert azok hur-

* Személyi hír. Dr *Beóthy* László főispán tegnap családjához Mező Telegdre utazott.

* *Zichy Géza* gróf Szent-Jobbon. *Fraknói* Vilmos püspök, a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelője jelenleg érmelléki tusculanumában, a szentjobbi apátsági nyaralóban tartózkodik, hol pénteken igen előkelő vendéget látott, régi barátját, *Zichy Géza* gróft, a nagy zeneművészt és költőt, ki egy egész napot töltött a kies fekvésű falucskában, melyről *Túry Gyula* jeles festőművészünk néhány éve pompás kis aquarellt készített. A nemes gróf nagy lelki élvezetben részesítette a szives házigazdát és többi vendégeit: felolvasott néhányat remek humoros és komoly költeményei közül, melyek a szerző közvetlen meleg előadásában természetesen annál mélyebb hatást keltenek. A gróf igen nagy kegyelettel emlékezett meg *Schlauch Lőrincz* bibornok-püspökről, egykori kedves barátjáról is a társalgás folyamán.

* Athelyezés. *Gáspár* István békés-szent-andrási és *Dérczy* István bárándi (illetőleg bucsai) káplánokat kölcsönösen áthelyezte a káptalani helyönk.

* *Baleonológusok a Püspök-fürdőben.* Az országos baleonologiai egyesület, mely a magyar fürdők fellendítését tűzte ki céljául, dr. *Bókay* Arpad egyetemi tanár elnök vezetése alatt tegnap a Püspök-fürdőre kirándulást rendezett. A fürdőtelepen *Fischhoff* Frigyes fürdőgondnok és *Nagy* Ignác orvos kalauzolták a vendégeket, kik elragadtatásuknak adtak kifejezést a fürdő gyönyörű fekvése s berendezése fölött. Délben 50 terítékű ebéd volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. A vendég baleonológusok a délután folyamán bejöttek Nagyváradra s innen folytatták utjukat.

* *Titkos telefon előfizetők Budapestén.* Budapestén a telefon előfizetők között nagyon sokan vannak olyanok, a kiknek neveit a névkönyvben hiába keresik, mert nincsenek oda beiktatva. Miniszterek, államtitkárok, képviselők s általában a közélet kiválóbb férfiai közül azok, akik rá vannak utalva a gyors és könnyű szóbeli érintkezés e modern eszközére, mind bírnak telefontal, neveik azonban a listában nem szerepelnek. Nem szerepelnek azért, hogy kérezősködésekkel kívülről ne zaklassák. Nagyváradon nincsenek ilyen titkos telefon előfizetők.

kává húzódtak össze. Meztláb, hátunkra akasztott cipőkkel mentünk be a faluba, általános derűtliséget s a házas emberek általános házi beborulást, felhőt és csattogó villámokat idézővén elő.

Persze így le kellett mondanunk az ünnepély esti fénypontjáról, a tánczról. A tűzoltók és én a kaszinó kis szobájából, csöndes poharazás és kölcsönkért, hatalmasan lötyögő cipők közül néztük, hogyan tánczol a fiatalág s hogyan néznek felénk ingerkedve a pajkos szemű, barna kis leányok . . .

El voltunk keseredve kegyetlenül. Végre is az ujonnan felavatott alparancsnok adott kifejezést a közhangulatnak:

— Mondiam én már régen, hogy bor kell nekünk, mert a víz megárt. De hunczut is az a tassi tűzoltó, aki még egyszer vízhez nyúl!

Mint jó forráshól értesültem, azóta sem láttak a tassi tűzoltók máskor vizet, csak esőben, meg a legutóbbi árvizkor. Az árviz elhordta a község felét, de a másik felét a tűz-től bizonynyal meg fogják óvni tűzoltóink. Hiszen a hogy tudom, azóta még kettős buzgalommal folynak az éjjeli gyakorlatok, melyek a feleség nyugalmát vannak hivatva biztosítani . . .

* A vasutállomás villamos világitása. Nagyvárad városa, ugy látszik, jó üzletet fog csinálni a villamos világitással. A magáufogyasztók ugyanis a várakozáson felül nagy számban jelentkeztek. A város polgármestere még az elmúlt év végén megkereste a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a nagyvárad pályaházat villamos árammal világíttassa. Az államvasutak igazgatósága most választott a polgármester megkeresésére, a következő levéllel:

Nagyvárad város tek. polgármesterének

Nagyvárad.

Nagyvárad állomásunk villamvilágitása ügyében mult évi december hó 22-én kelt becses átiratára értesítjük, hogy egyelőre nem kívánjuk a nagyvárad állomás felvételi épületének ujonnan berendezett és a követelményeknek teljesen megfelelő légszuszvilágitását más világitással felcserélni.

Az állomás külterületeinek villamvilágitásra való berendezésének tárgyalásába pedig csak abban az esetben bocsátkozhatnánk, ha a város a villamvilágitás egész berendezését saját költségén létesítené és a villamos áramnak 7 fillérrel megajánlott exorbitáns magas egységárát nagyon lényegesen redukálná.

Ha a t. polgármester ur a tárgyalásokat ezen az alapon folytatni óhajtaná, ugy kérjük, hogy újabb konkrét ajánlatot tenni sziveskedjék, megjegyezvén, hogy Nagyvárad állomás külterületeinek megvilágitásához körülbelül 37 ivilámpa, mintegy 368577 hektowatt áramfogyasztással szükségeltetnék.

Az államvasutak tehát nem idegenkedik attól, hogy a nagyvárad villamos mű egyik nagy fogyasztója legyen. Hogy a 7 fillért hektowattontként magasnak tartja, természetesen találjuk, mert ez az összeg a kis fogyasztók részére van megállapítva, már pedig aki évenként 20—25 ezer korona értéket fogyaszt, méltán számíthat kedvezményre. Azt hisszük, hogy a városnak sikerül megegyezésre jutni az államvasutakkal.

* A nyilvános könyvtár ügye. A »Szigligeti-Társaság népkönyvtári bizottsága tegnap d. u. dr. *Berkovits* Ferencz elnöklele mellett gyűlést tartott, a melyen *Anspitz* Adolf, dr. *Adorján* Armin, *Bodnár* János, dr. *Edelmann* Menyhért, *Mártonfy* Zoltán, *Réz* Mihály és dr. *Tóth* Ferencz vettek részt. A gyűlés behatóan foglalkozott a nyilvános könyvtár és kulturapalota eszméjével, melyet *Adorján* Armin, a társaság titkára terjesztett elő. Abban történt megállapodás, hogy a nyilvános könyvtár alapját megvetendő, a város tulajdonát képező tanítói könyvtárt, a könyvtár helyiségét s a könyvtár gyarapítására szolgáló összeget fogják a várostól elkérni. A részletek és tervek megállapítására albizottságot küldtek ki, melynek tagjai dr. *Adorján* Armin, *Bodnár* János, *Mártonfy* Zoltán és *Réz* Mihály.

* A vármegye hivatalos lapja. A napokban jelent meg Biharvármegye hivatalos lapjának első száma *Baranyi* András megyei tb. főjegyző gondos szerkesztésében. A lap rovatit vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok, rendeletek, értesítések, személyi hírek, pályázatok, hivatalos hirdetések töltik be. Előfizetési ára 1 évre hivataloknak 7, magánosoknak 8 korona. A lap *Laszky* Armin kiadásában jelenik meg.

* *Véres szerelmi dráma.* Véres szerelmi dráma híret kaptuk *Ottományból*. *Kéry* Lajos fiatal legény szerelmes volt *Szűcs* Sára tizennyolczéves nagyon szép parasztleánvba. A leány nem akart a felesége lenni. Péter Pál napján kintjártak a szőlőhegyen. A legény még egyszer megkérte a leányt. A leány nemet mondott. A legény erre revolvert rántott s hat golyót lött a lányra. A gyilkos legény tette után lóra ült s megszőkött. A csendőrség keresi.

* Az ág. hv. egyház új temploma. A nagyváradai ág. hv. ev. egyház körzészé-
vezetői tanár tervezett, ifj. *Rimanóczy*
Kálmán épített mintegy 70.000 koronába ke-
rült, ma délelőtt fogják megfelelő egyházi ün-
nepek keretében átadni rendeltetésének. E
végből Nagyváradra érkeztek *Zelenka* Pál
tiszavidéki ág. ev. superintendens. *Materny*
debreczeni főesperes s számos lelkész. A
templom felavatási ünnepély sorrendje a kö-
vetkező:

A meghívottak s a hivek a templom előtti
térén gyülekeznek. Pont 9 órakor a lelkészek
a bibliát s a templom edényeket a superinten-
dens vezetése mellett a templom ajtó elé vi-
szik. Itt a gyülekezet énekel. Következik a
templomkulcs átadása a superintendensnek,
ki is az előirt szavak kíséretében kinyitja a
templomot s bevezeti abba a gyülekezetet. A
lelkészek az oltár elé mennek s a Szentlélek
Isten segédelmét esedezik, mire a gyülekezet
orgona szó nélkül fellálva énekel. Ezután a
superintendens megáldja a templomot beszéd
ima kíséretében s átadja azt a hiveknek Isten
dicsőítésére. Mire a gyülekezet orgona szó mel-
lett énekel felel. Szentírást olvas a helyi lel-
kész *Materny* Imre, után énekel a gyülekezet.
Ezután következnek *Geduly* Henrik nyiregy-
házi lelkész ünnepi beszéde a szószékéről, utána
ének, UrvacSOR. Osztják: a fő és alesperes.
Keresztelés. Végzi *Révész* János nagybányai,
lelkész. A superintendens az oltár mellől be-
fejező imát mond s megáldja a gyülekezetet.

* Tizenegy tanerő választása. Holnap
hétfőn délután 3 órakor élénk, mozgalmas
ülése lesz Nagyvárad város iskolaszékének: a
községi elemi iskolákhoz négy tanitót, hat
tanitónőt, a közs. polgári fuiskolához pedig
egy tanitót választ. Mint értesülünk, az isko-
laszék tagjai között pártok keletkeztek, egyes
pályázók érdekében, akiket mindenáron be-
akarnak választatni. Első és elengedhetlen kö-
telesség e kérdésben az, hogy az iskolák meg-
felelő, képzett tanerőket nyerjenek. Ennek
szem előtt tartásával azonban az iskolaszék
tagjai nem zárkozhatnak el a méltányosság
elől, amelyet mintegy erkölcsi kötelességük
gyakorolni azokkal szemben, akik már mint
ideiglenes tanerők működnek a községi isko-
láknál. Ezek ugyanis azon reményben küzdöttek,
fáradtak eddig is, hogy majdan a város
méltányolja törekvésüket s megélhetésük biz-
tosítva lesz. Eppen nem volna méltó Nagyvá-
rad város iskolaszékéhez, ha most azokat,
akik eddig mint helyettesek megállták helyü-
ket, mellőznék, csak azért, hogy másokat
előnyben részesítsenek protekció folytán. *Ahány*
ideiglenes alkalmazott helyett *ujat hoznak be*
a választáson, ugyanannyi eddigi tanerőt
fosztanak meg a megélhetéstől. Kívánatos
lenne, hogy ha már eltérnek egyik-másik ideig-
lenes alkalmazott megválasztásától, lehetőleg
helybéli családok gyermekei kerüljenek be
helyükbe, mert a pályázók között ugy is van,
igen sok nagyváradai tanerő, megfelelő képe-
sítéssel. Ilyen esetekben példát vehetünk más
városoktól s mi sem tekinthetünk el egy kis
lokalpatriotizmustól.

* A vasut és az aratás. Nem ritka eset,
hogy így nyárközép felé való közeledés idején
a vasuti pályatest mentén minduntalan kigyul-
ladnak a keresztbe rakott gabonakévek. Elő-
vigyázatlan gazdák ugyanis olyan közel rakják
le egész évi termésüket a vasuti sín mellett,
hogy maguk az ide-oda szaladgáló vonatok
gyújtják meg leghamarább az ilyen könnyen
tüzetfogó anyagot. Sokszor elég egyetlen tűz-
szikra, a mely kiszáll a lokomotív kéményéből,
hogy lángra lobbantsa a kazlak és boglyák
egész tömegét. Az aratási idő közeledése al-
kalmából a magyar államvasutak osztálymérnök
sege most arra kérte az alispáni hivatalt,

hogy szólítsa föl a gazdákat a meglévő belügy-
miniszteri rendelet betartására. A rendelet
szerint a pálya tengelyétől legalább 50 önyi,
azaz 130 lépésnyi távolságban szabad csak
elhelyezni a gabonakereszteket. — A fon-
tos rendelkezésre felhívjuk a gazdaközönség
figyelmét.

* Vizsgálat a kir. pénzügyigazgatóság-
nál. *Baróthy* Ede pénzügyminiszteri osztály-
tanácsos Nagyváradon időzik a kir. pénzügy-
igazgatóság ügymenetének megvizsgálása cél-
jából. Jelenleg a megyei számvéviségétől átvett
ügyek kezelését vizsgálja felül.

* Eljegyzés. *Ackner* Henrik városi hivatal-
nok eljegyezte *Fuskás* Mariska kisasszonyt,
özv. *Fuskás* Lajosné kedves, szép leányát.

* A főkapitány a sztrájkolókhoz. Az is-
meretes napszamos-sztrájk tegnap is változat-
lanul tartott tovább. A főkapitány tegnap ab-
ból a célból, hogy a munkásokat méltányos
felfogásra és elhatározásra bírja, a következő
felhívást osztotta szét a sztrájkolók között:

*Felhívás a bérharcban álló napszamos
munkásokhoz.*

A helybeli építő iparosok a méltányosság
legvégső határáig elment k akkor, a midőn a
legújabbnál közölt órarendszer szerint való díja-
zást és az ennek keretén belül törtéendő bér-
emelését kötelezőleg megígérték.

Kijelentem, hogy eme megígért díjazási
feltételek szigorú betartására gondom leszen és
szigorúan fogok örködni, hogy a napszamos
munkások eként kivívott igazsága a jövőben meg-
ne csorbíttassék.

De hangsúlyoznom kell azt is, hogy ily
viszonyok között a napszamos munkások abbéli
felfogása, hogy a bérharcot minden körülmé-
nyek között tovább kell folytatni, a jelen vi-
szonyok közt sem nem indokolt, sem nem ész-
szerű, sem nem idős. Annál kevésbbé, mivel
azon esetben, ha a sztrájkban álló napszamos
munkások még hétfőn reggel is vonakodának
munkába állni, ugy a munkaadók abbéli szán-
dékának megvalósítását, hogy idegenből hozott
napszamosokat állítsanak munkába, a rendel-
kezésekre álló minden eszközzel támogatni hi-
vatali kötelességem: mert a város nyugalma, a
polgárok személyi és vagyónbiztonsága és álta-
lán a város belbékéjének megóvására el kell
követnem minden tőlem telhetőt.

Eppen ezért újból felhívom az érdekelt
napszamos munkásokat, hogy mérlegeljék saját
helyzetüket és érdekeiket, de mérlegeljék jelen
magatartásuknak egyedül reájuk káros követ-
kezményeit és saját jól felfogott érdekükben
álljanak mindannyian munkába hétfőn reggel.
Nagyvárad, 1903. július hó 4-én.

Gerő Armin,
r. főkapitány.

* A régi Nagyváradból. A régi idők egyik
maradványa, a Rhédey-kert mellett lévő ma-
lom épület nemsokára lerombolás alá kerül.
A rendőrfőkapitány előterjesztést tett Nagy-
várad város tanácsához, hogy a régi malom
épület dűledező, életveszélyes állapotban van s
a benlakók kilakoltatása után azonnal le kell
bontani.

* A rajtavestett ékszerolvaj. A tegnap
elfogott ékszerolvajról megállapította a rend-
őrség, hogy *Berg* Ernőnek hívják szepesmegyei
ill. 36 éves asztalos, rovott multu, ki a bihari
templom feltörése miatt legutóbb 3 évet ült és
most februárban szabadult ki. Bergnek kézre-
kerítése ugy sikerült, hogy ő a lopott ékszer-
eket este 6 óra tájt *Kepes* órás és ékszerüzle-
tibe vitte, hol egy gyűrűt próbált tudni. A
rendőrség által már ekkor körözött ékszer-
jegyzékből az üzlettulajdonos azonnal felismerte
az eladásra kínált gyűrűt s ezt meg is mondta.
A tolvaj erre futásnak eredt, de a Bémer-téren
őrszolgálatot teljesítő *Racsó* József rendőr
őrszolgálat utána eredt, hosszas hajszá után el-
fogta, a nála levő összes lopott ékszerket el-
kobozta és a tolvajt a rendőrségre kísérte. Ber-
get tegnap átkísérték a kir. ügyészséghez.

* Az új nagyszalontai árvaház. Nagy-
szalonta város árvaháza ma, vasárnap délelőtt
12 órakor fog hivatalosan megnyitni és ren-
deltetési céljának átadatni, mely alkalomból este
8 órakor vasuti mulatóban a városi árvaházjára
táncmulatsággal, hangversenyyel és műked-
velő színi előadással egybekötött ünnepély
rendeznek gazdag műsorral.

* A választók névjegyzéke a megyénél.
Biharvármegye központi választmánya tegnap
delelőtt ülést tartott, dr. *Miskolczy* Ferencz
alispán elnöke alatt. A vármegye tizenkét
választókerületéből a jövő évi választók név-
jegyzéke ellen beadott felszólalásokat intéz-
ték el.

* A műkedvelő színelőadások jövedelme.
A nagyváradai ipartestület ifjúságának önköz-
egylete által 1903. június 13-án és 14-én a
Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet menháza
és az iparos ifjak házalapja javára rendezett
három műkedvelő színelőadásnak bevétele volt
931 kor. 60 fillér. Kiadás 797 kor. 40 fillér.
Tiszta maradvány a két egyesület jótékony
céljaira 134 kor. 20 fillér, melynek felét: 67
kor. 10 fillért az iparos ifjak egylete átszolgál-
tatta a nőegylet elnökségének. A jótékonycél
iránti tekintetből alanti nemes szívű em-
berbarátok a következő adományokat tették:
Mélt. dr. *Beóthy* László főispán, *Rimler* Károly
polgármester 10—10 kor. *Pintér* Tamás, N.
N. 5—5 korona. Dr. *Berkovits* Miklós, *Huzella*
Gyula 4—4 kor. Dr. *Grósz* Menyhért, özv.
Steiner Arminné, *Steiner* M. Albert 3—3 ko-
rona. *Bertsey* György, *Cser* János, dr. *Gyémánt*
Jenő, *Lukács* Gyula, özv. *Schwarz* Abrahamné,
dr. *Vucskics* Gyula 2—2 korona. *Rozenzweig*
Armin 1 korona. Összesen 60 korona. E
szíves adományokért ez uton mond köszönetet
az elnökség.

* Találtak egy rongyos pénzszénnyet néhány
fillér tartalommal, azonkívül egy nikkell órát láncc-
zal és egy okiratot. Atvehetők a rendőrség 4-ik
számu szobájában.

x **Mindenkinek saját érdekében ajánl-**
juk, hogy tekintsen szét az ujonnan megnagyob-
bitott Amerikai áruházban, Fő-utca (Bazár-
épület), a hol most remek nagy rőfös raktár
lett berendezve s annak kirakatai figyelmet
érdemel.

x A n. é. közönség szives figyelmébe ajánl-
juk *Fülöp István* jó hírnévnek örvendő ven-
dégüljét és szállodáját, ugyszintén a mai kor
igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely
az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért,
tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és
előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elis-
merést érdemelt ki. Továbbá különös gondot
fordít szállodájára, melynek szobáit egészen ujon-
nan restauráltatta, a szobaárakat pedig tete-
menesen leszállította, hogy ez által is tarubizony-
ságot adjon üzletének szoliditására. Kerthelyi-
ségében naponta egy jól szervezett cigány-
banda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 134.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cse-
lekszik mindenki, ha a villamos berendezés-
ről a *Nagyváradai Műszaki Villamos Vállal-*
attól (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költ-
ségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *telje-*
sen díjmentesen állíttatik ki a n. é. közön-
ségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x **A szász cseh Svájcz,** ezen természeti
szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén
kényelmes és olcsó módon lesz megközelíthető,
mert az Aussigban megtartandó iparkiallítás
folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ár-
mérséklyessel — fognak indíttatni. Aussig jelen-
tékeny iparáról nevezetes s főleg az európai
államok legnagyobb gyárainak egyike emelte
annak hírnevét. A *Schicht-féle szappan- és*
gyertyagyár nemcsak az ő, de az újvilágban
is tért hódított gyártmányainak, mert ki nem
ismerné a *Schicht-szappant*? Aki már Aussig-
ban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász
Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét
meglátogatni.

x Felhívjuk olvasóink becses figyelmét **Kecskeméty István** jóhírnévek örvendő vendéglőjére, mely jó konyhájaért, tisztánkezelt italaiért és előzékeny s pontos kiszolgálásáért minden tekintetben elismerést érdemel.

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szíves figyelmét **Mezey Dezső** műakatos és toronyórák lapunk mai számában közölt hirdetésére.

NYILTÉR.*

Legelőnyösebb

bevásárlási forrás

Szabott árak mellett.

Utazó cikkek, batiszt ingek,
könnyű nyári

KALAPOK

uri, női, gyermek és

sport cipőkben

folytonos ujdonságok

nyakkendőkben.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat és diszruházában

Bémer-tér Bazár-bérház.

Telefon 362.

MERTZ NÁNDOR utóda

rüszler-, csemege és borkereskedése,

NAGYVÁRAD, Kőrözs-utca Mertz-ház,

Telefon: 448, szám.

Spanyolmegy,

óriási, naponta friss.

Egy próba megrendelés elegendő, hogy mindenki meggyőződjön az alább jelzett **Kávéfajok**

kiváló minőségéről.

Cuba kávé, finom, kilója 1 frt. 60 kr
Ceylon-Cuba, finom, > 2 frt. — kr
Cuba kávé, extra finom, > 2 frt. 40 kr

Minden kiló Kávéhoz egy Kiló Czukor, ajándékul.

Tisztán kezelt, természetes, Magyaradi fehér, és ménesi vörös

BOROK,

a legjobb minőségben.

Cognac-, Rum-, Likörök, Szilva- és Seprő-Pálinka nagyraktár.

Jégbe-hűtött SÖR,

egy nagy üveg . . . . . 13 kr.

egy nagy üveg kőbányai . . . . . 16 kr.

Kosarak, gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

DENATURÁLT-SZESZ eladás.

Mindennemű fűszer-árak, a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett.

Tisztelettel

Mertz Nándor utóda.

Kecskeméty István

étterme és sörcsarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márzsiusi sör*.

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó közönség* szíves figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

ujjonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok, ugyszintén

— szállóhely —

s olcsó ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Szabott árak!

China-ezüst

gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja dusan felszerelt raktárár

u. m. étszerek, asztalterítékek

gyertya- és karos gyertyatartók

álló villany-lámpák, tálcák, asztal-

és gyümölcsállványok, disztárgyak

a legújabb művészies kivitelben.

Patina, Doré és oxyd nász

ajándékok, verseny- és jubileumra

alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-

szálloda- és kávéházberendezések

a legszolidabb kivitelben.

Chinai és valódi ezüsthöz igen

alkalmas a chinai ezüst gyári raktár

ezüst fémtisztító pora és ezüst

fémtisztító-vize.

Szabott gyári árak!

En gros, en detail!

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Országgh Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

új orgonáit.

Elvállal javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

211 Árjegyzéket kívánatra küldök.

Igazságszolgáltatás.

Uj közigazgatási bírák. A király a minisztertanács előterjesztésére Nagy János, a Kuriához beosztott szegedi ítélőtáblai bírót és dr. Horváth Odön királyi tanácsos, eperjesi jogakadémiai dékánt a közigazgatási bírósághoz tölőbírákká kinevezte.

MULATSAG.

A tisztikar juliálisa.

A nyári szezon egyik legfényesebb táncmulatsága tegnap zajlott le a Püspök-fürdőben s talán felesleges is írunk, hogy e nagyszerű mulatság a tisztikar juliálisa volt.

Pazar jókedvű mulatság volt ez, melyen a helyőrség tisztikara kivétel nélkül jelen volt, s oly nagyszámu hölgyközönség, hogy kimerítő pontos névsort lehetetlen volt összeállítunk, s azt hisszük, leghivebben referálunk az este sikeréről, ha azt írjuk, hogy Várad egész intelligenciája emlékezni fog az ideai tisztii juliálisról.

Anna-bál a Félix-fürdőben. A Félix-fürdőben vasárnap 1903. július hó 26-án jótékonycélu *Anna-ünnepély* rendeztetik a park fényes kivilágítása mellett Elite bállal és káprázatos angol tűzijátékkal, 25% Pecze-Szt.-Márton község szegényalapja javára. Az ünnepély sorrendje: Délelőtti: 1. Nagyváradon a Vásár-téren fél 8-tól fél 9-ig ébresztő és tézene. 2. fél 9 órakor ünnepélyes kivonulás a vasuti állomáshoz. 3. Félix-fürdőben a vendégek ünnepélyes fogadtatása. 4. Félix-fürdőben 10 órától 12 óráig tézene. Az ünnepély délután 4 órakor kezdődik a Félix-fürdő fényesen feldisznított területén. 5. Fürdőzenekar és katonazenekar hangversenye, Coriandoli- és serpentincsatával. 6. Póznamászás, szép díjakkal. 7. Nemzetközi léghajózás. 8. Parasztlegények versenye (csakis diszruhában) három díjjal. 9. Lepényevés 5 koronás díjjal. 10. Labárfutás három díjjal. 11. Körjáték. 12. Labirint. (Útvesztő). 13. Gyorsfényképészet. 14. Velencei éj tűzijátékkal, rendezve egy fővárosi pyrotechnikai gyár által. 15. Paraszt Csárdás-verseny diszruhában 6 szép díjjal, díjakat külön a legények és külön a leányok kapják. Este 9 órakor a Félix-fürdő disztermében fényes zártkörű Elite bál, a bál alatt női szépségverseny 3 szép díjjal. A »Jury« tagjai éjjel 12 órakor a női szépségdíjakat kiosztja. Belépti-díj az ünnepélyre: Előre váltva 80 fill., az ünnepély napján 1 kor. — Gyermek 50 fillért fizetnek. Kedvezően idő esetén vasárnap, augusztus 2-án tartatik meg.

MÜVESZET.

Nyárai Antal hangversenye.

A következtien, szeszélyes nagyváradai közönség nem igen vett tudomást egy szép, értékes művészi estéről, a melyet az ő becézett kedvence: *Nyárai Antal* rendezett. Erdekes és csipős következtetések lehetne e tényből levonni, hogy a kinek a neve, valahányszor jótékonycélu vagy más egyéb hangversenyt akarunk rendezni Nagyváradon, mindig *számításba jön* s mint fő vonzó erőt emlegetik, — ha önként eljön s hálás ragaszkodással itt akarja bemutatni hatalmas baladását, — akkor már észre sem vesszük.

Pedig bizony nagy élvezet volt Nyárait végighallgatni s az a kevés közönség, a mely mégis szép számmal összegyűlt a Fekete sas nagytermében, ujjongott egy-egy bravuros énekszám után.

Nyárai különben ragyogóbb, értékesebb dolgokat produkált tegnap este, mint téli vendégszereplésekor.

Hangja visszanyerve tiszta, erős csengését, ismét alkalmas a legvirtuózabb színezésre, a minek gyönyörű példáját adta a Bob herceg legendájának és az ő új operettjének »Csavargó« című balladájának előadásával.

Ez volt az este fénypontja. Maga a tartalmas, erős szép vers és zenéje Nyárai előadásában pompásan hatott.

A Csavargó szomorú tragédiájának oly megdöbbentő színezést ad Nyárai, hogy az ő nagy énekművészetétől is váratlan volt ez a gyönyörű előadás.

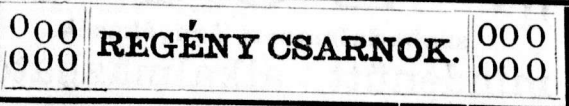
Különben a műsor minden egyes száma érvényre jutott megerőődött, tiszta csengésű hangjában.

TANUGY.

A középiskolai tanárok gyűlése.

Pénteken másfélszáz középiskolai tanár gyűlt össze Ó-Táttra-Füreden, hogy szót tegyék az érettségi vizsgálatok reformját. Az értekezleten több különböző vélemény hangzott el az érettségi vizsgák mai formájáról. Mindannyian megegyeztek abban, hogy változtatni kell a mai rendszeren; első sorban levezető csatornát kell nyitni azoknak, akik csupán az érettségi bizonyítványért tanulnak s nem készülnek tudományos pályákra lépni.

Erre czélszerűnek indítványozták a 8-ik osztály végbizonyítványát és a hét osztályos felső polgári iskolát. Dr. Hazslinszky Rezső az igazi érettségi vizsgálatot csak egyszerű felvételi vizsgának tekinti a főiskolára. Ez volt az egyetlen számottevő reform indítvány, de megállapodásra az értekezleten nem jutottak, csupán az elhangzott reform-terveket összegezve terjesztik a kultuszminiszter elé.

Sorsjáték.

Regény.

Irtá: Stella (Szőke Berta.)

26.

— Mit neveltél? — kérdezte pár perc múlva Vajdáné.

A leány habozott, mit mondjon, mit feleljen erre.

— Eszembe jutott az a kirándulás...

— És?

— Néném, éjfél t t az óra, nem aludnánk?

— Előbb felelj kérdésekre, de komolyan, hozzá mennél, ő tisztességes, derék ember, csinos férfi, jó állása van, szeret téged.

Márta nem felelt mindjárt. Nénjét nem akarta megsérteni, de ajánlatát nem fogadhatta el, ahhoz az emberhez menjen, nem, inkább örökre lány marad. Vajdáné a hallgatást jó jeinek vette.

— Látod édesem, olyan boldog lennék, ha téged magam mellett láthatnának, ha sorsodat egy derék, szerető férfi kezeibe tehetnék le, mennyivel többet érne ez azoknál a regényes álmoknál, melyeket szóttól s melyek elfoszlanak így is, úgy is. Olyan helyes kis jegyzőné válnék belőled, a környéknek kedvence lennél, mindenki a tenyerén hordozna.

— Köszönöm néném jó indulatát, — mondta Márta komolyan — igazán jól esik ez nekem, látom belőle, hogy szeret és igazán sajnálom, amiért ajánlatát nem fogadhatom el, nem tudnék hozzá menni, az az ember nem rokonszenves előttem, boldogtalan lennék mellette.

— Ez csak trázis, meggondolod te még azt. De most aludjunk, igazán késő van.

— Egyre kérem még nénémet, ha csak egy kicsit szeret, ígérje meg kérésem teljesítését.

— Ha megtehetem...

— Oh igen. Feltétlenül.

— Jó, megígérem. Es az?

— Ne szóljon anyámnak a dologról, mert...

— Kényszerítene, attól félsz?

— Dehogy. Arra senki sem lenne képes, hanem bosszantana vele.

— Jó éjt Márta, gondold meg a dolgot.

— Meggondoltam. Róza néni, nem szól?

— Nem.

— Köszönöm, jó éjt.

Márta sokáig nem birt elaludni. Egy pillanati szánalmat érzett Tar iránt, aki teljesíthetetlen reményeket táplál. Szegény! No, ő hamar fog vigasztalódni — gondolta, valami gazdag falusi libácska elfelejteti vele a szegénynek lett Vajda Mártát. Olyan különösnek, olyan nevelésesnek tűnt föl előtte, nagynénje ajánlata. O és Tar legyenek férj és feleség, egy egész életre egymáshoz lánczolva, juj... szinte összeborzadt e feltevésre. Két olyan ember legyen egymáshoz kötve szent eskü által, akiknek gondolkozásmódja, szokásai annyira különböznek egymástól, nem, ez nem lehet. Nem teszem a világról sem, nincs az a hatalom, mely erre kényszeríthetne! Ilyen közönséges, ilyen prózai életért adja fel azokat az ábrándokat, amik előtte drágábbak mindennél a földön, azt a tehetséget, mit bensejében lappangni érzett, s ez a káposzta természet, aprómarha hizlalásnál nyerjen kifejezést? Nem, soha!

Csak igen későn aludt el s mikor reggel 6 órakor anyja felkeltette, szomorúan, álmosan hagyta oda fekhelyét. Olyan rosszul esett a szép álmából a rideg valóra ébredni. Oltözködés közben maga elé idézte a szép álmot, szíve megremegett a boldogságtól, a büszkeségtől. Sziopadon látta magát, hogy miért, mi okból, azra nem emlékezett, előtte óriási fényes közőnség, a csillárok fénye szinte elvakította, számtalan szebbnél-szebb koszoru, csokor repült feléje, az a nagy fényes közőnség tapsolt, éljenzett. O meghatva, könnyezve állt a virágok között. Anyja beszólt a másik szobából, sürgette, hét óra elmúlt, még a reggelihez kell előkészülni s aztán iskolába. Gyorsan vette magára ruháit, ajkán boldog mosoly ült, szeméi ragyogtak, terítéshez fogott, miközben a kávé csészéket az asztalon elhelyezte, ajkai önkénytelenül e szókra nyitak: ki tudja talán még beteljesül, a virág jót jelent, azt mondják.

— Nem maradhatnál, ma itthon — kérdezte anyja Mártától, mikor a reggelinél együtt ültek.

— Számtan órák lesz, felelt a kérdezett — s tudod, ez nem tartozik azon tárgyaim közé, melyet szeretek és értek, holnap inkább.

— Miattam semmiesetre sem kell mulasztanod lelkem, én itthon vagyok nálatok, ki-ki végezze kötelességét mint szokta.

Reggeli után apa és leány együtt távoztak, a két nő most zavartalanul beszélgethet egymással egész délelőtt.

A család most a szobákat hozta rendbe, a háziasszony pedig azt ajánlotta vendégének, tegyen egy kis sétát, az idő oly kellemes, valóságos tavasz van november végén, ha a sárga leveleket nem látnók, rügyet keresnénk a fákön. Ifj. Vajdáné nem fogadta el az ajánlatot.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A pápa gyöngélikedik.

Róma, július 4. (Saját tud. távir.) XIII. Leó pápa egyre gyöngélikedik s ereje fogyóban van. A mint a Vatikánból hírlík, környezete előtt többször így nyilatkozott:

— Beteg vagyok. Érzem, hogy napjaim, sőt óráim is meg vannak számlálva.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, július 4. (Saj. tud. táv.) Khuen-Héderváry ma este Bécsbe utazott, hogy a királyt informálja a legutóbbi politikai eseményekről.

A készülő bolgár háboru.

Szófia, július 4. (Saját tud. távir.) A török-bolgár határon mindkét részről háborus előkészületeket tesznek, s a haderőt központosítják. Ausztria-Magyarország és Oroszország utasították köveiteket, hogy lépjenek közbe a portánál a háboru megakadályozására.

A monarchia bomlása.

Bécs, július 4. (Saját tud. távir.) Osztrák politikai körökben elterjedt vélemény, hogy az osztrák válság nemcsak Ausztria, hanem az egész monarchia fordulópontja. A leghiggadtabb politikusok is a Magyarországnak adott koncessiókat a Deák Ferencz-féle dualizmus megváltoztatásának tekintik, a mi nagy lépés Magyarország függelensége felé. Ausztria tehát készülődik a Monarchia bomlására s Magyarország önállóságától retteg.

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, július 4.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, július 4.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.
Rimamurányi	488.
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 4-én.

Magyar aranyjáradék 4	120.50
Magyar koronajáradék	91.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2 %	
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	
Magyar földterhermentesítési kötvény 4 %	98.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	198.
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.
Osztrák járadék papírban	100.
Osztrák járadék papírban	100.
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	153.
Osztrák magyar bank részvény	16.87
Magyar hitelbankrészvény	731.
Osztrák hitelintézet részvény	667.
Páti vista	95.25
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.04
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	239.87
20 márkás arany	23.43

szorokoztatásért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon: 51. — Fennáll: 36 év óta.

Gazdálkodók figyelmébe!

Mindenféle

ZSÁKOK,

vizhatlan ponyvák,

kitűnő

gépolaajok,

továbbá kőkenőcs, kocsik-kenőcs, gépszij, tisztító kőcs, kender-kötél, tömlő, rostáló- és repce-ponyva

legolcsóbb gyári árban,

325. kapható
HELFY JÓZSEF-nél

»Zöldfa« szállóval szemben.

Zsák- és ponyva kölcsönző intézet

Használt vízmentes ponyvák eladók.

Vizhatlan ponyvák metrként 65 kftól 2 ftlig készen varrva.

GYÖRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő mûhelye,

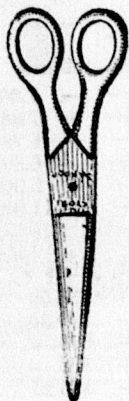
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

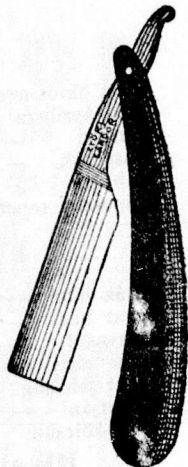
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő mûhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden e szakmába vágó munkálatot, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tükörfényesre pallérozása, valamint késműves munkák előállítása, a leglekiismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcai házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától

10871

1903 sz.

Árverési hirdetés.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. foku iparhatóság közhírré teszi, hogy a Sajósi Ignác Szent János-utcai zálogüzletében a lejárt és meg nem hosszabbított illetve ki nem váltott zálogiárgyak folyó év július hó 8-ik napján reggel 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni.

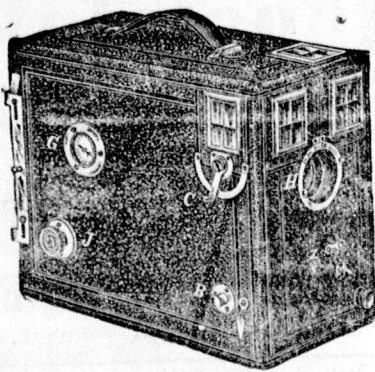
Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tétel-számai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1903. évi jun. hó 27-én.

Gerő,

r. főkapitány.

334

Mindennemű
fényképészeti kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Telefonszám 181.

Nagyvárad város tanácsának jog- és gazdasági-osztályától.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1903. évi július hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Szilágyi Dezső- és Nagy Sándor-utczákban, továbbá a Nagypiacz-téren a Kossuth Lajos-utca folytatásában a Kossuth Lajos- és Kapuczinus-utczák közt, továbbá a Kolozsvári-utca és Várkapu-utczák között készitendő betonjárda munkálatok vállalatba adására árlejtést tartok.

Ajánlatot csak írásban zárt ajánlat utján % engedmény felajánlása mellett lehet tenni s ajánlattevő ajánlatában azt, hogy az árlejtési feltételeket, költségvetést, a külön feltételeket és rajzokat ösmeri, világosan kitenni köteles.

Árlejtők kötelesek az árlejtés idejéig 1700 koronát bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban zárt ajánlatukhoz csatolni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s elfogadja, a zárt ajánlatokban kifejezendők.

A vállalatok feltételei a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.

Árlejtőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad városát azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi

Nagyváradon, 1903 július 3-án.

Komlóssy József,

küldöttségi elnök.

812

A

„Nagyvárad-i hitelbank részvénytársaság“ működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyv-cskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapirokra és áru-készletre.

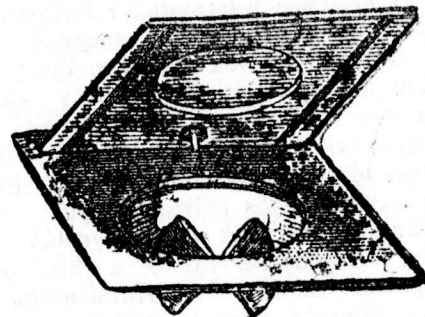
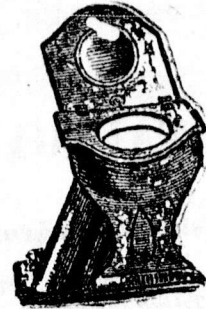
Jelzálogkölcson nyújtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt érték-papirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5-ig.

Az Igazgatóság.

Egy házból sem hiányozhatik!
Iskolák és intézetek nem nélkülözhetik
Föltűnő találmány.

„PLUTO“

szabadalmazott árnyékszék mindenütt alkalmazható.

nem kell hozzá vízvezeték.

Pneumatikusan zár.

Szagtalan.

Tiszta.

Csinos.

Olcso.

Föltölegessé teszi a vízvezetékkel ellátott, drága angol klozeteket; sőt azoknál jobb is, mert víz nem kell hozzá, s így a befagyás és a ház alapfalainak átnedvesítése ki van zárva.

Bárkinek házhoz küldjük megtekintésre
Egyedül kaphatók :

Rosenthal és Ehrlich

érezárugyárában

Nagyváradon,

Szacsvey-utca, saját ház
lapitva 1847-ben

Árverési hirdetés.

Alulírott kir. közjegyző ezennel köz-
hírré teszem, hogy a néhai Zajnai János
prépost kanonok hagyatékához tartozó
különböző ingóságok, úgymint: értékpapi-
rok, butorok, felszerelési tárgyak, tűzifa
és mintegy 130 hektoliter bor, a folyó
évi *julius hó 7-ik* napján, kedden dél-
előtt 9 órakor, Nagyváradon Káptalan-sor
19. számú házban megtartandó nyilvános
árverésen fognak eladatni. Vevő a vétel-
árat leütéskor készpénzzel kifizetni, s a
megvásárolt tárgyakat azonnal elszállít-
tatni köteles.

Nagy-Váradon, 1903. június hó 25-én.

Mezey Mihály,
kir. közjegyző.

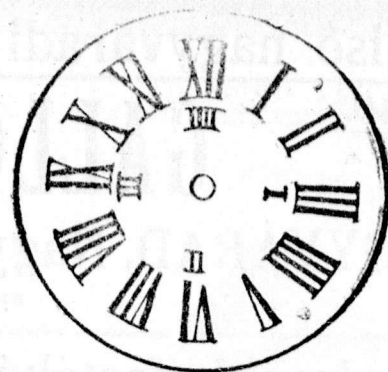
333.

Egy-két középiskolát
végzett fiu

tanulóul

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Vaa szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek
teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű TORONYÓRAIM vörös fémből
készült főkerékkel s a felhuzást könnyítő, a legcélszerűbb módon alkalmazható külön
mozgó orsókkal s a súlyemelő czinkezett vassodronykötelet tartó vashengerekkel
és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jóállás-felelősség melletti felállítását is elvállalom
melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Távbeszélő: 67. sz.

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

Sü göny czim: Rosenberg Izsó

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági
cikkek és zsiradékok nagy raktára
Nagyvárad, Kossuth-utca.

I-ső rendű BEOCSINI Portland-CEMENT.
I-ső rendű R o m á n -

EGERESI alabastrom és szobrász GIPSZ.

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és BETONCSÖVEK.

CARBOLINEUM és TINGTORAL

megóvják a fát a korhadástól.

== K Ö A G Y A G C S Ö V E K.

Valódi ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.

Aszfalt ELSZIGETELŐ lemezek.

== Kőszén-Kátrány. ==

Gazdasági cikkek:

Kitűnő minőségű gép- és henger-olajok.

I-a REPCZE-OLAJ (égető-olaj).

Első rendű

250

TOVOTTE gépszir, kocsikenőcs és petroleum
CARBOLSAV. CREOLIN.

Figyelem!

Az „Amerikai áruház”

olcsó árakban
utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő-utca (Bazár-épület)** lett vissza-
helyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

== gyönyörű rőfös raktár lett berendezve ==

teljesen új, remek áruval melynek mekintése figyelmet érdemel.

Telefon-szám: 372.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

Ajánlkozás.

Okleveles tanítónő német és francia társalgási és nyelvtani, továbbá **zongorában** classicus és salon zenére alapos oktatást ad.

Czim a kiadóhivatalban.

836

Varosi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megyék részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében.

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Az „Előpataki Gyógyviz” kitűnő sikerrel használtatik

1. A gyomor és belek idült hurutjainak, gyomorgörcs, gyomorégésben, a tulságos nyál és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélcsábában, hányásoknál.
2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.
3. Máj- és lépdeganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdeganoknál.
4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszámvavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.
5. A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál, a kezdődő húgykő és fővénylerakódás eseteiben kitűnő hatásavoldó.
6. A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havazásnál.
7. A nemi részek gyengeségeiben.
8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknel vérszegényekép és erős kifejlődését vas-és méz-tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő itallal szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszerkereskedés- és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE.

117

Első nagyváradai gyári festékraktár!

Telefon 441.

Telefon 441.

GALLOVITS I.

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz.,

saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

— firnisz, butor és koci-lackot. —

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők

nagy raktára.

272

Különösen nagy raktár **szoba-padló lackokban.**

A legujabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Fontos az érdekelteknek tudni,

— hogy mig egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

— addig hathatós már fél pohár —

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó.

Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, ugy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN,**

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan **SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz** kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 288

— Export Amerika és Angolországba. —

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból. Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

1091. májustól Zöldfa-utca 34. sz.

Sörház-sikátorral szemben.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknek.

☞ Szabott árak! ☞

TELEFON: 477.

☞ Szabott árak! ☞

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

elektromos gyár

Nagyváradai építésvezetőség.

Gyárak:

==== BUDAPEST. ====

==== LEOBERSDORF. ====

==== RATIBOR. ====

Iroda

NAGYVÁRAD,

Kossuth Lajos-u. 4., 1. em. (Mezey-ház.)

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánljadusan felszerelt mintaraktárát:

elektromos világító csillárok

asztali lámpák

valamennyi stílusban, elegáns és kiválóan szolid kivitelben,

ivlámpákat,

villamos főzőedényeket, vasalók, hajszütővasak, és szivargyújtók, ventilátorokat

és mindennemű ipari czélokra alkalmas

elektromotorokat.

Meglevő légszesz és petroleum csillárok csinos és olcsó átalakítása. Házak, lakások üzletek stb. elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket jótállás mellett jutányosan elvállal és ezek szerelését szakszerűen képzett szerelőkkel végezteti.

Költségvetéseket és felvételeket díjmentesen eszközöl.

— Felvilágosítással szívesen szolgál helybeli irodájában. —

313

☞ Szabott árak! ☞

TELEFON: 477.

☞ Szabott árak! ☞

ALAPITTATOTT: 1883-ban.

TELEFONSZÁM: 465.

Cement-, műkö-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utcza 10. sz. || **Kolozsvár,** Szappan-utcza 6. sz.

Állandóan készít: egyszerű csementlapot, sajtolt diszes mozaiklapot, csatorna-csőveket, lépcsőket, fedlapot, esőviz-folyókát és mindennemű **MŰKÖVET**, továbbá SZABADALMAZOTT HORNÝOLT **FEDÉLCSEREPET**, teljesen TŰZBIZTOS szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállítására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres **sárazzá tételét**, mindennemű **aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát** **művészi kivitelben.**

Ajánkozik: járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal és keramikaburkolatok, aszfaltparkezták stb. elkészítésére.

☛ Költségvetés ingyen és bérmentve. ☛

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint
egyeb butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején

A várad-velencei volt Weinberger-
féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 307.

TÖRLESZTÉSES

jelzálog-kölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

és 50 évi visszafizetésre fél éves részletekben, melyekben a kamat és a tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozása kölcsönöket convertál a

polgári takarékpénztár részvénytársaság
NAGYVÁRAD.

256

SCHICHT-szappan

109

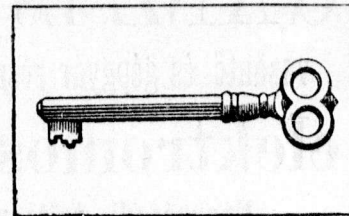
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“

Legjobb, legkiadósabb és ezért a legolcsóbb szappan. Minden káros

hatású vegyítéktől mentes.

☞ ☞ Mindenütt kapható. ☞ ☞

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan „Schicht,” névvel és a fentebbi védjeggyel legyen ellátva.

A nagyvárad légszeszgyár

Kátrány árjegyzéke:

2-től	9 kilóig	6 krajczár kilója
10 „	149 „	5 „
150 „	1000 „	4 „

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál még további 10% engedményt adunk.

Egész és félvaggon vásárlásánál az engedmény még nagyobb.

Egy hordó ára külön 4 korona, de azt teljesen jó állapotban egy hónapon belül három koronáért visszavásároljuk.

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen egyszerre elszállítandó. Nagyvárad, 1903. június hóban.

332.

A nagyvárad légszeszgyár.

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

Olcsó és szakzerű

VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szereléseket

elvéállal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Szent László-tér,

„Nagyvárad Takarékpénztár“ palotájában.

Jó házból való fiuk tanulóul felvétetnek.

Ne mulassza el senki költségvetést kérni, mely teljesen díjmentesen eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.

Grünfeld Ignätz,
vállalkozó.

Szakszertileg teljesített villamos felszerelés-seimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak néhányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szerényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy váci-utcai üzletünknek villamos berendezésével, dacára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kívánságunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitáskor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váci-utca 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy cégünknek a villamos világítási munkálatokat teljesítette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapest, 1903. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrásy-ut 21.